T. C.
Y A R G I T A Y
3 . H U K U K D A İ R E S İ

T Ü R K M İ L L E T İ A D I N A
Y A R G I T A Y İ L Â M I

Esas No	**:** 2024/2029
Karar No	**:** 2024/2659

İNCELENEN KARARIN

MAHKEMESİ	**:** Ankara 28. Asliye Hukuk Mahkemesi
TARİHİ	**:**
SAYISI	**:**
DAVACI	**:**
DAVALI	**:**
DAVA TARİHİ	**:**

Taraflar arasında, İlk Derece Mahkemesinde görülen itirazın iptali davasının husumet yokluğu nedeniyle usulden reddine karar verilmiştir.

İlk Derece Mahkemesince kesin olarak verilen kararın kanun yararına temyizen incelenmesi Adalet Bakanlığı tarafından istenilmiş olmakla; Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili; müvekkili Kurumdan yaşlılık aylığı almakta olan .....in 08.08.2016 tarihinde vefat ettiğini, bu tarihten sonra 01.09.2016-30.09.2016 dönemi maaşının ölenin hesabından yersiz olarak çekildiğinin tespit edildiğini, davalıların ölenin yasal mirasçıları olarak çekilen yersiz maaş dolayısıyla sorumlu olduğunu, yersiz maaşın iadesi için icra dosyası ile takibe geçildiğini ancak davalıların itirazı üzerine takibin durduğunu ileri sürerek; takibe yapılan itirazın iptaliyle takibin devamına, davacı lehine icra inkar tazminatına hükmedilmesine karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalılar; davaya cevap vermemiş, davalılar vekili yargılamada müteveffaya vasi atandığını, işlemlerinin vasi tarafından yapıldığını beyan etmiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

Bu belge 5070 sayılı Yasa hükümlerine göre elektronik olarak imzalanmıştır.

1. Davanın açıldığı Ankara 17. İş Mahkemesinin ..... tarihli ve ..... E., ... K. sayılı ilamıyla; uyuşmazlığın haksız fiilden kaynaklandığı, sosyal güvenlik hukukundan kaynaklanmadığı, dava konusu uyuşmazlığın çözümünde 5510 sayılı Kanun'un uygulama yeri olmadığı, bu tür davaların genel Mahkemelerin görev alanı içerisine girmekte olduğu gerekçesiyle; dava şartı noksanlığı nedeniyle dava dilekçesinin görev yönünden reddine, karar kesinleştiğinde taraflardan birinin 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (6100 sayılı Kanun) 20 nci maddesi uyarınca iki hafta içinde karar veren Mahkemeye başvurarak talepte bulunması halinde dosyanın görevli ve yetkili Ankara Nöbetçi Asliye Hukuk Mahkemesine gönderilmesine karar verilmiştir.

2. Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 11. Hukuk Dairesinin ... tarihli ve ..... E., ... K. sayılı ilamıyla; istinaf incelemesine konu miktarın toplam 1.401,79 TL'ye ilişkin olduğu, 5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun 8 inci maddesi gereğince, karar tarihi itibariyle 3.560,00 TL'lik kesinlik sınırı kapsamında kaldığı gerekçesiyle, davacı ..... vekilinin istinaf başvuru dilekçesinin miktar itibariyle reddine karar verilmiştir.

3. Dosyanın gönderildiği İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararıyla; davalılara husumet yöneltilemeyeceği gerekçesiyle; dava şartı yokluğundan usulden reddine karar verilmiştir.

IV. KANUN YARARINA TEMYİZ

A. Kanun Yararına Temyiz Yoluna Başvuran

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararının kanun yararına temyizen incelenmesi Adalet Bakanlığı tarafından istenilmiştir.

B. Temyiz Sebepleri

Adalet Bakanlığı; Mahkemece davanın hangi gerekçe ile husumet yokluğuna dayalı dava şartı yokluğundan usulden reddine karar verildiği açıklanmadan hukuki dinlenilme hakkını ihlal edecek şekilde karar verildiği ayrıca itirazın iptali davasının, icra takibine itiraz eden borçluların davalı gösterilerek açılması nedeniyle davalıların davada pasif husumetinin bulunduğu, dosya kapsamında iddia edildiği üzere dava konusu borcun borçlusunun farklı bir kişi olduğunun kabul edilmesi hâlinde itirazın iptali davasının esastan reddine karar verilmesi gerektiği ileri sürülerek; kararın kanun yararına bozulması talep edilmiştir.

C. Gerekçe

1. Uyuşmazlık ve Hukuki Nitelendirme

Uyuşmazlık, sigortalının ölümünden sonra yapılan yersiz maaş ödemesinin iadesi için başlatılan icra takibine itirazın iptali istemine ilişkindir.

2. İlgili Hukuk

1. 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası (Anayasa) "*Duruşmaların açık ve kararların gerekçeli olması"* başlıklı 141 inci maddesi,

2. 6100 sayılı Kanun'un (6100 sayılı Kanun) 297 nci maddesi,

3. 07.06.1976 tarihli ve 3/4-3 sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararı.

3. Değerlendirme

1. Anayasa'nın 141 inci maddesi gereğince bütün mahkemelerin her türlü kararlarının gerekçeli olması gereklidir. Gerekçenin önemi anayasal olarak hükme bağlanmakla gösterilmiş olup, gerekçe ve hüküm birbirine sıkı sıkıya bağlıdır.

2. Gerekçe, Mahkemenin tespit etmiş olduğu maddi vakıalar ile hüküm fıkrası arasında bir köprü görevi yapar. Gerekçe bölümünde hükmün dayandığı hukuki esaslar açıklanır. Mahkeme, tarafların kendisine sundukları maddi vakıaların hukuki niteliğini (hukuk sebepleri) kendiliğinden araştırıp bularak hükmünü dayandırdığı hukuk kurallarını ve bunun nedenlerini gerekçede açıklar.

3. Üst Mahkeme de, bir hükmün hukuka uygun olup olmadığını ancak gerekçe sayesinde denetleyebilir. Taraflar da ancak gerekçe sayesinde haklı olup olmadıklarını daha iyi anlayabilirler. Bir hüküm, ne kadar haklı olursa olsun, gerekçesiz ise tarafları doyurmaz.

4. Tarafların o dava yönünden, hukuk düzenince hangi nedenle haklı veya haksız görüldüklerini anlayıp değerlendirebilmeleri ve Yargıtayın hukuka uygunluk denetimini yapabilmesi için, ortada, usulüne uygun şekilde oluşturulmuş; hükmün hangi nedenle o içerik ve kapsamda verildiğini ayrıntılarıyla gösteren, ifadeleri özenle seçilmiş ve kuşkuya yer vermeyecek açıklıktaki bir gerekçe bölümünün ve buna uyumlu hüküm fıkrasının bulunması zorunludur.

5. Nitekim yukarıda yer verilen İçtihadı Birleştirme Kararında yer alan *"Gerekçenin ilgili bilgi ve belgelerin isabetle takdir edildiğini gösterir biçimde geçerli ve yasal olması aranmalıdır. Gerekçenin bu niteliği kanun koyucunun amacına uygun olduğu gibi, kararı aydınlatmak, keyfiliği önlemek ve tarafları tatmin etmek niteliği de tartışma götürmez bir gerçektir."* şeklindeki açıklama ile de aynı ilkeye vurgu yapılmıştır.

6. Kararların gerekçeli olması, davanın taraflarının mahkeme kararının dayanağını öğrenerek mahkemelere ve genel olarak yargıya güven duymalarını sağladığı gibi, tarafların kanun yoluna etkili başvuru yapmalarını mümkün hale getiren en önemli faktörlerdendir. Gerekçesi bilinmeyen bir karara karşı gidilecek kanun yolunun etkin kullanılması mümkün olmayacağı gibi bahsedilen kanun yolunda yapılacak incelemenin de etkin olması beklenemez.

7. Somut olayda Mahkemece, davanın husumet yokluğu nedeniyle reddine karar verilmiş olmasına rağmen gerekçe tesis edilmediği anlaşıldığından Adalet Bakanlığının bu yöne ilişen kanun yararına temyiz itirazının kabulü gerekmiştir.

8. Bundan ayrı dava konusu sübjektif hak (dava hakkı) ile taraflar arasındaki ilişkinin varlığı medeni usul hukukumuzda "*sıfat"* olarak tanımlanmaktadır ve bir davada taraf olarak gösterilen kişilerin o dava ile ilgili kimseler olması zorunludur. Taraf ehliyeti, dava ehliyeti ve davayı takip yetkisi, davanın taraflarının kişilikleriyle ilgili olmasına karşın, taraf sıfatı dava konusu sübjektif hakka ilişkindir. Sübjektif bir hakkı dava etme yetkisi (dava hakkı) kural olarak o hakkın sahibine ait olduğundan, anılan hakka ilişkin bir davada davacı olma sıfatı da hakkın sahibine aittir ve buna aktif husumet denilmektedir. Bir sübjektif hak kendisinden istenebilecek olan kişi ise, o hakka uymakla yükümlü olan kimsedir ve bu da pasif husumet (davalı sıfatı) olarak adlandırılmaktadır. Sübjektif hakkın sahibi olan kimse ile o hakka uymakla yükümlü bulunan kişinin kimler olduğunun saptanması, bir başka anlatımla davada davacı ve davalı sıfatlarının kimlere ait olduğu hususu, dava konusu (sübjektif) hakkın özüne ilişkin maddi hukuk sorunudur. Dava açan veya aleyhine dava açılan kişiler o davada davacı veya davalı olarak taraf sıfatına sahip değillerse, mahkemece dava konusu hakkın esası (var olup olmadığı) hakkında inceleme yapılmadan dava sıfat yokluğundan reddedilir. Taraf sıfatı (husumet) davada taraf olarak görünen kişiler arasında dava konusu hakkın doğumuna engel olan bir itiraz niteliğindedir ve yargılamanın her

aşamasında, isteme gerek kalmaksızın Mahkemece kendiliğinden gözetilmesi gerekli bir hukuki durumdur.

9. Bu açıklamalar ışığında somut olay incelendiğinde; davacı ...., davalı borçlu mirasçılar ile birlikte borçlu mirasçı .... aleyhine yersiz ödendiği belirtilen maaşın iadesi için takip başlatıldığı, davalı borçlu mirasçılar ..., ..., ... vekili tarafından takibe süresinde itiraz edildiği ve itiraz eden davalı borçlular lehine takibin durduğu, davacı vekili tarafından itiraz eden davalı mirasçılar aleyhine itirazın iptali davası açıldığı, itirazın iptali davasının takibe bağlı olduğu, icra takibine itiraz eden borçlular aleyhine açılabildiği, somut olayda da davalılara bu anlamda pasif husumetin düştüğü anlaşılmaktadır.

10. Hal böyle olunca Mahkemece, itirazın iptali davasının, icra takibine itiraz eden borçluların davalı gösterilerek açılması nedeniyle davalıların davada pasif husumetinin bulunduğu değerlendirilerek işin esasına girilip sonucuna göre karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm tesisi usul ve yasaya aykırı olduğundan Adalet Bakanlığının bu yönde ilişen kanun yararına temyiz itirazının kabulü gerekmiştir.

V. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Adalet Bakanlığının kanun yararına temyiz isteminin kabulü ile 6100 sayılı Kanun'un 363 üncü maddesinin ikinci fıkrası uyarınca kararın sonuca etkili olmamak üzere **KANUN YARARINA BOZULMASINA,**

Dava dosyasının İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına gönderilmesine,

30.09.2024 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

Başkan	**Üye**	**Üye**	**Üye**	**Üye**